4. Brev till Astrid Bergman
från svägerskan
Ester Bergman
1895 - 1952

ligt att träffas igen. Sedan få vi nog äta mkt främmande, ty Lundbergs kam-ma nog till oss ngt, o sedan hoppas vi få långbesök af moster och mamma. —

Är det ej bra ovanligt att få ett par rader från bror din? Jag ville tala om för eder om min framgång på hästpremieringen. De voro aldeles förtjusta uti min nyköpta 5-åring och den grå 3-åringen. Den förra får 75 Kronor i pris iår och lika mycket nästa år, om hon då har föl vid sidan. Den senare fick silfvermedalj i år och troligen 75 Kr. nästa år. Hade jag själf födt upp 5-åringen, hade jag ock fått afvelsdiplom, hvilket var mycket ifrågasatt. Ja, du förstår nog, att detta var mig en bra stor glädje. — Helsa hjärtligen till alla från oss båda. Ester skulle sagdt adjö, men jag kom emellan säga hon. Din broder Abel.

Tuna d. 8 Juli 1895.

Käraste min lilla syster!

Tack för det kärkomna brefvet! Jag har nog länge tänkt besvara det, men det har varit ondt om lediga stunder utom om qvällarne, men då har jag allt varit litet trött. Mycket folk har varit här att se vår sköna Sadeboda-gård, och det är idag första dagen på mkt länge, som ~~jag~~ vi äro ensamma. I Lördags reste vi till Lindö till de nygifta och kommo åter i går qväll. De hade det mkt fint och behändigt och nytt alltihop och tycktes äfven vara nöjda och glada. De äro ännu så länge ensamma herrar på täppan — ty af de

gamla år ännu endast församlans hem-
ma, o han såsom gäst hos de unga.
Men när den öfriga familjen kommer,
beklagar jag Sigrid på det varmaste,
fastän han är så osjelfständig, att det
nog går bättre med henne, än hvad
att skulle göra med ngn annan. Du
skall veta, att han är ej ens värdinna
i sitt eget hem, utan när han ville,
att gästerna skulle förse sig med än
det ena o än det andra, bad han Gustaf
be dem. I våra tankar har då Gustaf
ej fått annat än en liten snäll o efter-
gifven hushållerska. Vi sutto just igår
på hemvägen och undrade, om de, som
helsat på oss på Tuna, farit från oss
med lika mycken fröjd i hjertat,
hvarmed vi lemnade Lindö, att var ju
nästan så att vi fröso i den varma
sommarqvällen men ju närmare vi

kommo hemmet att varmare blef det
oss om hjertat. Ja vårt Tuna är ändå
den bästa plats på jorden. — Ej har
jag ännu fått reda på ngn jungfru så-
de, hur det går i Upsala; nog vore
det skönt att hafva Kristin det half-
året, men vi hafva ju nu allt så nytt
och fint, och nog vore det synd om
både glas o porslin att råka i ovar-
samma händer, och äfven är det nog
svårt att ånyo byta om ett halfår. Jag
skulle ej hafva ngt emot att få en ny-
börjare, om han blott kunde komma
före flyttningstiden, men så precis
kan jag väl ej hoppas att få det. Det
vore bra roligt att få ngn, som min
nuvarande lilla hissa trifdes med,
ty henne skulle jag ej vilja mista
för aldrig det. — Kommen I alla till
Agnes bröllop? Hvad det skall bli ro-

särskildt i år.

De innerligaste helsningar sändes till kära föräldrar och syskon från din broder

Abel.

Tuna den 7 Aug. 1896.

Lilla kära syster!

En hjertevarm helsning till dig, lilla födelsedagsbarn! Ej ens en den allra minsta gåfva har jag haft tid att göra åt dig, men du vet ungefär, hur jag haft det o ursäktar nog din syster. Hvad det skulle ha varit roligt att i morgon komma få kvista öfver till Sädeboda, det dröjer nog länge, tills vi åter alla få träffas der. Jag ville så gerna, att Abel skulle försöka komma ifrån, ty till mors födelsedag kan han naturligtvis ännu mindre, men sådan har ju kommit så enormt tidigt o så på en gång i år att han nu har förfärligt brådtom

ô dessutom är rättaren sjuk, så att han fått vara rättare hela veckan också.
Nu få vara med er i tankarne i stället och vara nöjda ändå. – I afton få vi hit lilla mastor, det skall bli bra skönt att ha ngn att tala vid emellan hela långa dagarne, då jag ej ser skymten af herrarne, annat än då de "slänga" i sig maten. Hon ämnar nu kunna stanna här en sex veckor eller så omkring, så du förstår, att jag känner det bra skönt och lugnt; måtte vi blott ej få en att för kullen ô kan hänt att bjuda den från de sköna Dalarö-baden nyss hemkomna reumatism-patienten på. – Nu skall Abel om Måndag börja med stallet, så då får han ännu mer att se om, mjölkkällaren, som blir förtjusande treflig är nu snart färdig.–

Många, många helsningar till mor, det gläder henne nog att höra, att det förändrat sig så med flickorna, att jag tror det är det rätta för mig att behålla Hilma, ô hon vill äfven gerna få stanna. Helsa äfven till far ô alla syskonen så innerligt från din tillgifna syster
Ester

Den allra hjärtligaste helsning sändes dig på din födelsedag! Kärt att Ni nu alla äro samlade i lugn på "vårt" Addelbrda.

Här arbetas under högtryck! Märkvärdigt skall det bli att få se, hur allt här skall medhinnas. I dag har jag börjat med Kornet. Hittills är allt väl inne och hvete köres idag. Glädjande nog komma nästan all säd att kunna skördas med maskin, en enorm inbesparing,

Österskär, Åkersberga, den 7/7 1906.

Kära Astrid!

Du må tro jag skämdes, då jag mottog ditt vänliga vykort från Sätra (tack!) och därigenom ytterligare påmintes om, huru försumliga vi varit, som ej förr skrifvit till dig. Gertrud bör dock fritagas, ty hon kan ju ej skrifva för sin arms skull. Armen är bättre men ej bra. Emellertid är det ej af brist på tacksamhet, som du först nu får ngt bref från oss utan det är på grund af det myckna, som tagit & splittrat vår tid och väl ock på grund af för litet företagsam-

het. Det kännes så fattigt och
säga blott ett tack, men du vet ju att
icke så litet kan ligga bakom ett ofta
användt och ofta rätt flackt användt
ord. Och så är nog fallet då jag nu
å Gertruds, mina egna, Hjalmars & Inge-
gerds vägnar säger ett enkelt tack
kära, kära, outtröttligt omtänksamma
& uppoffrande syster, Moster och vän
för all mot oss bevisad kärlek!
Gud välsigne och löne dig! Jag vet ju
att Han gör det redan här i tiden!
Måtte ej barnen ha tagit för mycket på
dina krafter. Oron, som jag förstår, att du haft
åtm. ibland för Ingegerd har nog varit
påfrestande för trött ansträngda nerver.
Det skulle vara mycket kärt få taga
emot dig här och själfva få kretsa om dig
en gång och se till att du finge hvila.
Men utsigterna härtill äro väl klena!?--

Vi ha nu fått det någorlunda i ordning.
Matsalsbord, skrifbord & verandamöbel
ha dock ännu ej kommit. Gardiner
ha ej heller kunnat uppsättas på grund af
Gertruds sjuka arm. Åtskilliga träd ha
af mig fällts, så att vi fått litet mer
utsigt öfver Trälhafvet. Vi trifvas så
väl här, särskildt i våra ljusa, trefliga
matsal & sängkammare.

Hjalmar synes trifvas på Österskär, men
säger att han längtar efter Addeboda,
fast han säger sig vilja vara där "min pappa
och min mamma är". Ingegerd var
ganska bortkommen i början, men är nu
så storförtjust, när hon får komma ut.
Har börjat mitt arbete, hvilket är kärt. Nödgas
nog åtminstone ett par nätter ti i veckan
ligga kvar i Stockholm.

Hinner nu ej mer. Framför våra
vördnadsfulla helsningar till Farbror & Tante
Clason!

Dina tacksamma syskon
Ernst och Gertrud.

Tuna d. 15 Aug. 1907.

Lilla kära syster!

Innerligt tack för ditt välkomna bref! Det är så svårt att få någon stund till brefskrifning i synnerhet nu då massagen och hvilan efter den tager så mycken tid från barn och hushåll. Det är hopplöst, att den ena dagen går efter den andra utan, att jag kan taga en stund för mig själf och med hvarje dag blir törsten efter inre bildning att större och känslan af oförmåga att utan den fostra våra små. O Astrid, om jag hade en hjelp bredvid (mig)! Det är min dagliga bön att få den hjelp jag behöfver;

måtte den blott komma snart! –
Tack lilla kära vän för sist, för de lyckliga dagarne! Jag är alltid en annan menniska, när jag fått vara hemma litet och åter tydligt fått erfara samhörighets känslan i både glädje och motgång; det är som den ibland skulle dunsta bort i tigandet. –

Anders har ej varit riktigt kry en tid; han hade strax efter midsommar ondt i halsen och har sedan dess ej blifvit af med en hjärtskärande snufva, och för några dagar sedan observerade vi knölar på halsen. Jag var i förrgår upp till doktorn med honom, han ansåg, att om knölarne hade uppstått efter det halsonda, var det troligen tuberkulos, ha de deremot kommit till följd af snufvan, är det ej något farligt, och då komma de att gå bort med den behandling, han nu får: våtvärmande omslag om halsen och sköljningar i näsa och svalg med karbollösning. Det är naturligtvis stor sorg hvarje gång "mamma" kommer med sprutorna; stackars min lille gosse, han riktigt skakar hvarje gång.

Erik har till vår stor glädje blifvit kryare, han har nu fått små rosor på kinderna, och ringarne omkring ögonen ha nu åter-kommit. Kerstin och Anders glädja sig så obeskrifligt åt Aodde-bodd-resan. Tack för att ni vill ha oss så länge, men jag kan nog ej lemna hemmet så länge som en vecka utan att gifva jungfurna permission, och det går ej, när vi ha herr Pilander hemma.

Nu godnatt lilla vän! Helsa innerligt till alla kära derhemma.

Din syster Ester.

Maj; dels blir det ju en rent
ekonomisk vinst och dels tror
jag, det blir nyttigare för barnen.
Jag tänker bedja Moster, att vi
få komma till Upsala i början
af September, så att jag kan få
höra på i L. skolan litet, ty
jag vill nog följa samma läs-
ordning; på samma gång skulle
jag då försöka få någon liten
snäll barnflicka.
Barnen helsa till sin lilla kära
Faster! Du skall nu helsa till alla
kära därhemma både från Abel
och din så tillgifna syster
Ester

Tuna d. 7 Aug. 1904.

Lilla älskade syster!
En innerlig helsning sänder
jag dig, lilla kära syster, på
din födelsedag! Måtte det nya
året blifva ett i allo ljusare år,
måtte du få allt rikare erfaren-
het af Guds frid och Guds kär-
lek, och måtte Han i sin nåd
låta den nu anade harmoni
under detta nya år få samman
smälta till full och ljuflig sam-
klang. Alltid, vi ha så mycket

att tacka för och så mycket
att bära på i bön. Hur mycket
har ej förändrats sen din förra
födelsedag! -
Den 8de. Här fick jag afbryta, ty Lisan
vaknade och ville bli badad;
du skulle se henne så riktig
och tar hon är, alltid glittrande
glad. Hon ligger långa stunder
i sin vagn och jollrar, tills hon
somnar. Hon undrar nog om
inte faster längtar efter henne
ibland. - Vi hade en mycket
skön och uppfriskande resa till
Grangärde, Leksand, Rättvik o
öfver Falun hem; Morbror Ludigs

o Moster Ebba förefollo mycket
glada, de bjödo oss på finfin
frukost, innan vi reste på mor-
gonkvisten. De komma nog till
Stockholm i September, hvilket
Moster Ebba gladde sig mycket
åt. Nu ha vi fr. Nies här, som
kvädar oss dagligen; Abel har
så förfärligt mycket muskelkvölar
så jag är riktigt glad, att han
får litet massage. - Jag har nu
beslutat mig för att i år läsa
med barnen sjelf och taga en
liten barnflicka, som får taga
en del af Ebbas arbete, och Ebba
får då istället hjelpa mig med

hjelpa mig med ett och annat åt barnen.
Det var ej så lämpligt denna veckan
just, ty Ellen har nu sin ledighet,
men det kunde ej bli på annat sätt.
Aja hjelper mig snällt med barnen,
men nog var det bra, att jag ej ordna-
de, så att hon skulle ha dem om
nätterna, ty nog vill hon sofva. Hon
är annars glad och snäll med dem,
har till och med vunnit Lisas hjerta.

Hvad Abels samtal med David be-
träffar har intet ännu varit, och ej
vill jag med ett ord till eller ifrån le-
da det i en viss fåra; ty ser du, när
man lidt, så som Abel gjort och
bidat tåligt på den rätta stunden,
är jag viss, att Gud äfven ger de
rätta orden. Jag skulle blygas att
ej lita på Honom, som så många
gånger hjelpt utöfver, hvad vi bedt
eller tänkt. Hvarje dag lär oss att

Addeboda d. 10 Juli 1910

Ester → Astrid

Lilla älskade syster min!

Tack för dina båda kära bref!
Vi ha med undran tänkt på Eder
denna långa regnvädertid; man
dystrar så lätt till, när inte solen
vill skina och man får spana för-
gäfves efter en blå fläck på himme-
len. Nog går det för oss, som gå här
i ett ordnadt hem och ha mycket att
göra både inne och ute men för den
som är ute för att få hvila för sin-
net är det väl ibland litet skralt.
I Fredags, Britas födelsedag, var det
dock så hyggligt väder, att vi voro ute
på en lång promenad allesamman
på förmiddagen, och på eftermiddagen
drucko vi saft på andra sidan

sjön, men nog ville det till att passa sig mellan skurarne. Nu längtar och hela Addeboda efter litet sol och torka, du skall veta, att bäcken är så strid, att den höres på långt håll. Alla de gamla rosorna stå nu i sitt flor, men de nya stå och se ej vidare pigga ut, trots de fått en grundlig gödselvattning, de behöfva nog som vi alla litet sol. Abel tog mig med till Visby hux flux efter Torstens begrafning, så vi återkommo ej till Addeboda förrän Torsdag gvåll. Det var nog det bästa att vara med nu, då han skulle ordna för festen d. 20de och nu slipper jag alldeles resa ned då. Vi träffade några ögonblick Ernst och Gertrud i Tisdags, vi hade samma bil en bit från begrafningen och det var mycket, mycket kärt att träffas. Gertrud uttryckte då en önskan, som Abel tyckte var riktig älskelig, nemligen att syskonen en gång skulle tillsammans få göra ett besök i Visby och se att arbete som först Far och sedan Abel och David nedlagt der. Vet du, att för mig, som nu ej varit der på elfva år, var det underbart att se, hur utvecklingen der gått, det är riktigt mäktigt att se detta stora maskineri igång med så få menniskor. Det var egentligen bara en man här och en man der, som gick och smörjde maskinerna. Det vore bra kärt, om en sådan plan, som att få följas åt dit, kunde realiseras.- Jag inser fullväl, att det är bäst för dig att stanna, der du är nu i lugn ö ro, när det är onödigt att resa, men nog var det ett litet streck i räkningen för oss alla, som hade gladt oss åt ditt besök. I morgon får jag nu ut min präktiga "plåtslagare" som skall

vi äro intet, Han allt. Att hvad han
begär är ju bara, att vi ödmjukt ta-
ga emot af Hans hand utan att
att spörja hvadan eller hvarthän.
För oss är det nu, som det synes,
att vara stilla och lyckliga i denna
afskildhet, och när vi åter bli införda
i syskonkretsen, kanske allas våra
hjertan äro förändrade så, att sam-
varon blir god. Och blir det ej så,
så har Gud äfven der med sin ~~[illegible]~~
väg med oss. Som jag förstår, att
det nu ej längre är någon hemlig-
het för dig, att vi gå och hoppas att
tillsammans få fira din födelsedag
här, vill jag säga dig, att vi kom-
mo öfverens med Ernst och Gertrud,
att det är hos alla barn, som sam-
las omkring henne för att fira dig,
och att vi ej då äro värdfolk. Alla
omsorger för mottagandet ber jag att

få behålla, men **Mor** skall vara värdinna. Mor får ej oroas med något, hör du det, det bästa vi begära är att få se Mor gå här och se lycklig ut i sin barnskara. Lilla Astrid, du och jag kunna nog ordna det så, att syskonen känna, att de komma **hem** till kära Addeboda. Jag riktigt längtar till I kommen. Fast du, lilla festföremål, får vara med o ordna, för att det skall bli riktigt, är det ju nästan, som när vi rustade till silfverbröllop 1892. Jag tror, att det kan bli en mycket dyrbar samvaro, fastän vemodet nog blir kännbart.–

Huru blir det med Aja? Mor behöfver väl henne till den 1sta i Stockholm? Jag frågar för att veta, när jag skall skaffa mig en tillfällig hjelp. Det vore nog bra, om du kunde svara härpå snart, så jag får sätta in en annons derefter.

Abel reser nu in i morgon bittida efter att ha varit här tre dagar. Vistelsen här gör honom så godt.

En innerlig helsning till vår älskade Mor från oss båda! Helsa äfven varmt till kära syskonen! Mottag ock sjelf en så hjertlig helsning från Addeboda och dess lyckliga invånare genom

din syster och vän
Ester.

mycket lingon, att jag kan lemna en
kruka här öfver vintern. – Till Aja säger
jag bär, att hon får stanna här, till
Mor kommer och ordnar på annat vis;
det är ej värdt, att jag säger något an-
nat, ty Mor är ju hennes matmoder,
och tösen har nog sitt hufvud för sig,
bara hon törs. Hon har varit mycket
snäll hela tiden, men när jag är borta,
tar hon sig visst ton, så hon har nog
två sidor.
Nu har du fått ett alltigenom tråkigt
bref, men jag tycker, du behöfver känna
af pulsslagen på Addeboda, derför skrifver
jag utan att ha något roligt att tala
om.
En innerlig, varm helsning till älska-
de Mor från oss alla. Öfver till dig
gå tankar och helsningar allt som
oftast och mången varm önskan att få
eder båda hit snart. Din syster o vän Ester

Addeboda d. 17. Juli 1910

Min älskade lilla syster!
Innerligt tack för ditt rara bref! Ej har
jag egentligen intet att nu skrifva om,
men eftersom det går skjuts imorgon
bittida, kan jag ej låta bli att rita några
rader. – Bouppteckningen gjordes i Fre-
dags och allt var bra och så ordentligt
som jag tror, Mor hade önskat. Han gick
noga igenom allt, så jag var glad, att
det var städadt och snyggt till och med
i skrubbarne. Papperen från honom får
Abel i slutet af denna månad. – Igår
kom Ellen åter, så att idag har jag haft
en så god stilla Söndag och känt mig så
ledig för Abel och de stora barnen. Vi ha
också idag haft ett så skönt väder, fastän

ganska snart. – I Fredags fick patron Wallenius sluta, jag har hört emellanåt, att barnen varit kallade till honom och att slutet länge varit nära, så jag har ej velat gå dit för att ej störa. Nu skall jag emellertid gå öfver en af de första dagarne till fru W. – Ida undrar, hur Mor vill ha det med ägg. Hon har nu 17 tjog och vi ha tagit våra, och hon undrar, om Mor vill ha dem inlagda, fastän det ej är den rätta tiden nu. Jag är i Stockholm om Torsdag, och om du tillfälledes skickar mig ett bud innan dess, kan jag taga med mig till staden, om Anna är der och kan konservera. Annars kan jag ju lika väl få köpa af dessa ägg och Mor istället köpa Augusti-ägg till konservering. – Så vill jag säga dig, att det hände litet tråkigt med den tilltänkta jordgubbskompotten: jag fick nemligen af misstag bara stora burkar utskickade och det kan man ej lägga jordgubbar på. De små burkarne får jag nu om Tisdag

men det är ej visst, om det då finnes lämpliga jordgubbar, ty utaf regnet ha de nu blifvit bra blöta. Förlusten är ju ej så stor, ty efter mitt tycke, är jordgubbskompott den, som är lättast att vara af med. Falsk åkerbärssylt (hallon, smultron o blåbär) har jag deremot fått, så det räcker för både Mor och mig. Rikligt med hallon blir det rär, det dröjer kanske en vecka, innan de skola tagas och morellerna äro nu ljusröda. – O hvad det skall bli roligt att få hit Eder! Du måste komma så snart som möjligt. I morgon fjorton dagar börjar kräftiden till barnens stora glädje. –

Det står lingon eller äppel-lingon i två stora burkar här. De äro mycket möglig, så jag undrar, om du ej skulle vilja ge Ida dem till omkokning? Jag tror ej de kunna bli, så att du tycker om att använda dem sjelf. Jag har så

kan jag ej annat än se, att luften här trots
regn och kyla under 3 veckor varit mycket
välgörande. De ha också fått vara ute jemt,
jag tror, de ha haft tre innedagar under hela
tiden. De äta nu stadigt och jemnt hvarje
vecka och hafva vuxit ur de kläder, som jag
ansåg passande i våras. Ännu en sak
att tacka dig för är din kärleksfulla omsorg
om vår sommarlektyr. Den är oss till stor
glädje. "Ökenpastorn" läsa barnen sjelfva
högt för Pappa och Mamma mellan middagen
och kaffet och "Bovets resa i det heliga
landet" läser jag högt, sedan jag sängat
småflickorna. Både Abel och barnen äro
så intresserade af båda böckerna. - Vi ha
under sista veckan gjort några goda be-
kantskaper, dem skall jag emellertid tala

Åm d. 25 Juli 1911.

Ester → Astrid?

Lilla kära Astrid min!

Äntligen har det gifvits mig en stund
att språka med dig. Det är så, att för mig
är ej någon annan tid för brefskrifning
~~annat~~ än om qvällarne, då barnen ligga,
men nu när vi fått hit Abel här, blir det
ej några qvällar heller. Jag hoppas, du fick
mitt lilla kort, som jag skref i Enafors
i Onsdags. Det var vår första varma
dag, också passade vi då på att göra
en förtjusande utflykt. Den dagen får
jag beskrifva för dig, när vi träffas, det går

nog bättre än i bref. I dag, Tisdag, hafva Abel och de tre stora barnen rest till Storlien för att därifrån vandra till "Brud-slöjan" och på qvällen bestiga Storliens-berget i solnedgången. De fortsätta i morgon bittida kl. 5 med tåg nedåt Meråkerdalen till Floren för att på cykel och till fots göra botanist exkursioner framåt Gudå, då jag på tåg hemtar Abel för en Trondhjems-resa och barnen återvända hem med, som jag hoppas, fyllda portörer. Abel och jag bli endast en dag i Trondhjem och vända åter i öfver-morgon hit. I afton har jag sålunda bara små tullorna hemma och kan ~~sålunda~~ derför ha en liten stund för dig. —
Den språkstund vill jag då börja med

en varm omfamning och ett innerligt "Tack lilla älskade vän" för allt, du gjort och varit för mina älskade små. Du gaf dig ju ej ens ro att hvila något utan bara gnodde och gnodde. Ellen har varit min sagesman. Och så dertill satt du och sydde Elsas lilla söta klädning. Du skall tro det varit en glädje med den, aldrig blir den smutsig och väcker nytt jubel hvarje morgon den skall på. Jag har ju beslutit mig för att gråta på dig riktigt grundligt, för att du midt i den stora brådskan satt och sydde den, men om du såge hur söt och rar min lilla tös ser ut i den så förstår du att det blir ~~det~~ bara ett så hjertinnerligt tack af. Barnens för-kur på Addeboda var så välgörande, så att den goda början var ju gjord, dock

Addeboda d. 16 juli 1935.

Kära lilla Astrid!

Tack för ditt bref. Roligt höra, att de nu kännes dig starkare och litet utvilad. Idag ha vi fått hem Sigvard, visserligen svag och och medtagen, men dock så pass att han orkade sitta med oss vid middagsbordet. Gud har åter gifvit oss prof på sin oändliga godhet och barmhertighet; menniskotanke kan ej fatta, huru alla barnen och Kerstin blefvo oskadade. Man törs ej tänka på, huru det hade varit, om ej biltaket blifvit afslitet af en telefonstolpe och på det sättet beredde alla möjlighet att rulla ut och ned i diket. Per, som fick den svåraste skadan, är idag hemförd men skall ännu fort ligga. Utom refbensbrotten, som skadat ena lungan, så att det blef en utgjutning, har han fått axelbladet urled och är dufvå mkt bunden i sina rörelser. Troligen har Sigvard förlänga semestern efter detta, och om han finnes den ro, han behöfver, här, stanna de nog ngn vecka in Augusti. Bäst för både honom och Kerstin vore nog, om de två hade råd att lägga sig på ngt pensionat vid Saltsjön och lemna barnen hos mig, men det går

nog inte. Lifvet på Addeboda är ej så värst stillsamt. Under en ö en half vecka har jag nu haft 4 barn och 8 barnbarn hemma. Britts foro igår morgse. Emellertid fylles antalet snart igen och öfverstiges, då Anders' familj och ev. Elsas komma om Söndag. Ännu så länge har ej det rum behöft tagas i anspråk, men få se om det ej blir nödvändigt att bädda der om Lördag. - Från Kaj är det goda underrättelser, hon har många patienter att taga vård om och mötes såväl af dem som af doktor Hjärne med stort förtroende och vänlighet; hon är nu erbjuden föreståndarinne befattningen vid Lunds praktiska hushållsskola, en efter långtad vindpust i seglen! Nils kom hem åtta dagar i Lördags för att på Söndagen fira Brittas födelsedag och fann hela huset fullt af Wettedalar. Det var en så glad och rar dag alltigenom, alla voro som glada, lyckliga barn, jag har ej på mkt länge mött en så stor vänlighet och värme från Henrik. Det är godt att ha detta ljusa minne för dem alla, när det skulle gå så illa med deras fest för Kerstin och Sigvard. Brittas födelsedag blef åpen den en mkt rar dag, men med högtid öfver. Hela nerifrån Addeboda vandrade eller åkte upp till Tåbyberg och väckte det sofvande doktorsparet med sång och kaffe på sängen. Sigvard var rar och sköt mig i rullstol hela vägen. Sen skyndade vi hem för

kläda födelsedagsbordet och togo så emot först före-
målet och familjen kl. ½ 1 med en högtidsstund
omkring vår födelsedagspsalm och depå lunch
på verandan. Sen måste Nils resa med middags
tåget, och nu är han uppe i Irele. - Ernst har
nu mistat sin präktiga Ellen. Sen operation var
omöjlig, fördes hon till radiumhemmet i Stock-
holm för att göra ett försök, men det kom en
barmhertig blodpropp och löste henne från sitt
lidande. - Vi ha det mkt torrt, vattna så mkt
vi orka, men längta efter regn. Jordgubbarne ha
ej gifvit, hvad de lofvade; jag hade emellertid glädjen
att kunna bjuda på obegränsade mängder, när
Wettedals alla voro här, men ej har jag fått mkt
till sylt. Få se om åfven hallonen skola sinka för
torkans skull. Som det nu ser ut, blir det väl mkt
frukt. Du kan nog tinga ett åt dina vänner, om
du vill. - Porla mötet är inställt i brist på anmäl-
ningar; den glädjen kröp i skinnet. Der hade jag
fått råka bland andra min kära doktor Hassel-
rot. - Pojklägret blef lyckadt, kyrkoherden var
här i Torsdags för att än bättre tacka för hjelpen.
Få nu se om Sigvard blir så kry, att vi kunna ha
dem alla här en dag, det är spänning i båda ung-
domslägren. "Få vi inte komma hit, så måste vi
komma till oss", menade kyrkoherden. Syföreningen
är inställd i Augusti, i stället skola vi ha "de gam-

las dag", och då skall jag nog försöka få med både fru Eklund och fru Karlsson i min bil. - Sjelf går jag och stabbar med en käpp, gör ingen nytta, låter bara andra gno. Jungfrurna äro mkt rara och hjelpsamma. Lilla Birgitta blir nu permitterad en månad, medan Anders-familjen äro här med sin jungfru, men åter kommer för att hjelpa med frukten. I början af September komma målarne Vi ha beslutat att nu blott reparera salen, förmaket och herr-rummet samt verandorna. Vi orka ej med mera i år. - Om du orkat läsa igenom denna långa epistel, har du fått Addeboda-lifvet i koncentrerad form, nej inte riktigt, Bessy är glömd. Hon har åter blifvit "Mattes" lugna, trogna hund och skäller högst sällan på jungfrurna, stannar hemma efter tillsägelse till ö med, när det gäller badet, som är hennes förtjusning, och när barnen stimma att få mkt, smyger hon sig in i sängkammaren. Nu skall du helsa Gertrud och sjelf ta emot en varm helsning från Addeboda med dess innevånare, både folk ö fä.

Moster Ebba, som just ikväll har ringt, lät kry och glad, stannar i Sävsjö hela Augusti.

Din vän och syster Ester.

Adelboda d. 6 Aug. 1943.

Min kära lilla syster och vän!

En innerlig och varm hälsning på din födelse-dag sändes dig. Gud give dig ljus och frid under ditt nya år och krafter till allt som krävs. Någon liten gåva har jag tyvärr ej att sända nu, kanske lyckas det mig bättre litet längre fram eller tills du kommer hit. Tack för ditt brev! Det passar mig utmärkt bra, att du kommer i slutet av Aug. eller strax i början av Sept. Kyrkliga syföreningen väntar på din hitkomst, de ville gärna komma till oss nästa gång. Jag står nu mitt i alla omsorgerna för vår röda-kors-dag, den skall bli den 15 Aug. Det har varit omöjligt för oss att få ngn underhållning, vi hade hoppats på en liten teaterpjäs från Bergshamra, sedan hoppades vi på roliga historier och visor från Väddö, men detta strandade på inkallelseringar i nu få vi nöja oss med en Tablå: Torpflickan. Lilla Ingrid Salén kommer hit i eftermiddag och ser på bilden och noterna, om hon skall våga uppträda och sjunga "Red mig en grav, o moder kär"! I kväll kom

mer på alla sjungande röda-kors-medlemmar hit för
att öva några sånger, så att de kunna leda all-sången
på festen. I morgon väntar jag hit kräftfiskrarne,
Anders, Erik, Borre, Bengt och Sten och på Söndag
äta de alla kräftmiddag här, och då kommer och
Elsa-Anders och hennes mor. Sedan reser Elsa in om
Onsdag och gör våningen i ordning till hösten, hon
måste göra det så tidigt för att få sin vanliga hjelp.
Hon återkommer på Lördag, och då ha vi ännu en
vecka tillsammans härute, innan de behöva flytta in.
Det har varit mkt rart att ha dem här i sommar,
och fastän Elsa skött hushållet och Svea varit makalöst
snäll, är jag dock så trött, så trött och längtar till ro.
Ditt meddelande att Du nog ej kan vara här i vinter
gjorde mig på visst sätt glad, ty troligen blir jag ej
själv här 15 Okt.-1 Mars. Doktorn vill ha mig på
lasarettet, så fort frukten är bergad, och denna gång
blir det nog ej mindre än 6 veckor, så reser jag till
Karlstad över jul och sedan till Nässjö ett par månader.
Här vill jag dock vara tillbaka, innan Wahlgrens bryta
upp 14 Mars, så om Du kan planera Din vinter, så att
Du kommer hit 1 Mars, vore det för mig och Addeboda-
stämningen fördelaktigt. Vi behöva hjelpas åt att
få in en god, ren, hjelpsam och kärleksfull luft
i Addeboda. — Det var roligt höra att Du haft besök

Horn. Kanske kan du vara ngn tid hos henne i vinter, det behöva ni båda. Isolering stänger, och gemenskap öppnar vägar och dörrar. - Nu hoppas jag, du skall få en riktigt skön och innehållsrik resa ned till Vadstena. Nu gärna hade jag inte velat följa med, men varken tid eller kassa tillåta mig sådana utflykter nu. Du skall emellertid helsa Pauline mkt från mig, och nog vore det roligt att få henne hit på kyrkl. syföreningen i Sept., fundera med henne om hon skulle vilja och orka, alltid blir det väl ngn råd med respengarne.- Det ser ut att bli rätt bra med frukt här i år. Om du finner det lämpligt kan du gärna få tinga ut såväl mos-frukt som vinterfrukt. Jag kan ju i år ej lemna ngt kvar här, då hemmet står tomt och kallt.

Nu kommer Ledinge skjutsen och hemtar oss till Tvillingarnes ett års-födelsedags-kalas; jag fortsätter kanske i kväll -

Ja nu är klockan 1/2 12 på natten, alla sångerskorna ha gått hem och sången lockar oemotståndligt. Alla vilja de ha mig till modern i Torpflickan, så jag kanske får böja mig för det, fastän nog ville jag bra gärna ha ngn av de andra medlemmarne till det. Ingrid är var och övar in sången.

och godnatt! Helsa också dina kära.
En varm födelsedagskram från din
syster och vän Ester.

Addeboda d. 8 juli 1948

Kära lilla Astrid!

Tack för dina rader! Ingen anledning hade du att bedja om förlåtelse för ogrannlagenhet. Vad som gjorde mig så ondt var, att du hellre gick till Kaj och därmed lade börda på redan förut tyngda skuldror än helt förtroende fullt frågade mig om du önskade besöket. Nog vet du, att jag, om jag sett någon möjlighet gärna berett dig den glädjen, och jag har väl dock visat, att Addeboda allt fort är och vill vara ett öppet hem, så länge jag orkar. Jag har så svårt att fördraga krokvägar, skumrask och halva meningar, och samlivet här borde för att vara lyckligt vara genomsyradt av förtroende. Vid samtal härom med Kaj framgick, att hon trodde du var "rädd för mig". Om så är, måste det brista i vår systerkärlek, ty "kärleken utdriver räddhågan". - Jag har nog felat många gånger med avseende på hänsyn och finkänslighet som värdinna, och för detta ber jag dig om förlåtelse och tackar dig, för att du nu velat vara så länge här och för all hjälp under den tid, vi voro ensamma utan hembiträde. - Våra dagar i Malmö o Nässjö voro strålande. Anders fick röna så många bevis på

uppskattning och tillgivenhet åt det vänliga mamma-hjertat, gåvo- och blomster-skörden var överväldigande.
Din lampa var redan uppsatt över hans skrivbord när vi kommo och passade mkt godt in i miljön. Bengts och Gunnar tal vid middagen voro rörande varma och hjertliga. Uppehållet i Nässjö var mkt kärt och resan alltigenom mkt rolig. — Nu äro vi åter inne i vardagen med farande och kommande kära gäster. Sigvard har rest och Nisse kommit, Elsa har varit här och hämtat Lillemor och lill-Britta och lemnat Tofte. Britta vänta vi hit om måndag o. v. Hans; de skola hemta Tofte till Ölandsresan. Ännu har intet hörts från Inga, väntan blir nog lång för Kerstin o ännu mer för Sigvard som nu får gå ensam i Karlstad. Badlivet här är nu i full gång och stranden vimlar av korkdyns-simmande, glädjetjutande stora och små barnungar. Trädgården är rensad och jordgubbarne mogna nu, men äppelskörd uteblir alldeles, o det lär vara likadant på Södarsnäs. Nanna Malin är hemkommen efter operationen men är ej så duktig, ämnar dock ha stor middag på sin 60års dag. Sven P. har just rest till Finland och återkommer ej förrän ett par dagar före Elpids 50 årsdag. Vill de vara med i Röda-kors-medlemmarnes gåva, eller vill de uppvakta ensam? Många helsningar till dit kära

särskilt om de ej redan vet. Din tillgivna syster och vän Etti.

Adelsberga d. 15 Maj 1949.

Min kära lilla Astrid!

Ja, inte besvarar jag post verket nkt. Hos Britta blev det ej av att skriva, dagarne voro fullt upptagna, Nils är sjukledig i två månader, och Britta låg halva tiden jag var hos dem i gulsot. Även två av barnen blevo smittade. När kvällen kom var jag för trött att skriva. Nu har jag varit hemma fjorton dagar och har haft några dagars hjelp med vårrengöringen, som emellertid i Fredags måste avbrytas för potatissättning på Vester-Lidinge; Fru Lundberg, min hjelpfru, bor på Vester Lidinge och måste först fullgöra sina skyldigheter där. Jag har emellertid rummen här nu färdiga utom läng-kammaren, där skall nemligen snickare och målare huserа snart. Du skall tro, att jag önskade att ha dig här till hjelp med all putsning, som jag nu fick sitta ensam med. Du vet hur fånigt det är med alla kakelugnsluckor, stakar och bjefs, inte passar det för vår hjelplösa tid. Ingen hjelp står att få, ej ens lilla Karin kan nu hjelpa nåt, då hennes pappa ännu är konvalescent och fru Markusson måste vara ute i vårbruket. Jag har emellertid löfte om hjelp två dagar i veckan, när potatisen är satt. Markus-

sons reparation börjar nu i veckan och under tiden
skall de bo här, då får jag åtminstone hjelp med att
hålla eld i spisen. Ja, detta om mig och mitt. Det var
mkt kärt att höra dels från dig och dels från Honi själv
att hon är så mkt bättre, och att det åtminstone för
sommaren tyckes vara tillfredsställande ordnadt för henne.
Men huru skall hon ha det i höst?! Inkomsten av
våningen kan väl inte täcka hennes pensionatutgifter!
Om jag hade ett dugligt hembiträde, skulle Honi såväl
kunna vara här, men så skröplig som jag nu är, tror
jag mig ej om att kunna bereda henne den komfort
o trevnad hon behöver. Viljan finnes nog, men krafterna
efterlyses. Jag hade ett rörande varmt brev från henne i
Nässjö, tråkigt nog ej ännu besvarat. Jag skall väl få
tid dertill denna veka, då jag blott går och väntar
på min städhjelp. Tisseligen ligger en stor tvätt och
väntar på att bli inskött, men ensam kan jag så litet gö-
ra vid den. - Jag kan helsa dig från Sven och Elfrid, jag
var hos dem på röda-kors-möte för fjorton dagar sedan.
Sven förefoll åter kry och Elfrid vänlig men trött. Karin
har varit hos dem hela vintern, och det har nog varit
god hjelp för Elfrid. Elfrid skall vara med sina föräl-
drar vid en badort en del av sommaren, men det blir
just ingen vila för henne, snarare tvärtom. Här på
Eddeboda skall iår Britta-familjen vara, d.v.s. de båda
stora gossarne skola vara utomlands, den ena i Skott-

land och den andra i Danmark. De komma helt visst ej före midsommar. Det skall bli mkt kärt att få bereda dem en tids avkoppling och vila, de ha sitt mkt duktiga hembiträde med sig, ó med den utlovade hjelpen 2 dagar i veckan kommer det nog att gå bra. - Margareta har nu fått en liten son, Kerstin är hos dem nu en liten tid. Du vet väl, att Inga har två små pojkar, präktiga, söta och rara. Så nu är jag mormorsmor åt tre små präktiga svenska pojkar. Ja detta var litet smått och gott från Eddeboda-fronten, det händer just ej mkt här utom det stora undret, som våren är. Den skiraste vårskrud fägnar öga och sinne, gullviva, förgätmigej och körsbär stå i blom, och verandan avnjutes då ó då, när kästen saktar av och kaffepannan kokar. - Helsa så varmt till Gunborg ó Yngve, hoppas sommaren skall komma till dem med helsa och krafter efter denna prövande vinter. När ni känner lust att lyfta på vingen, så är ni hjertligt välkommen hit efter reparationerna.

Din mkt tillgivna vän och syster

Ester.

Drottninggatan 38 Karlstad d. 6 Nov. 1951.

Min kära lilla syster och vän!

Nu först ett hjertligt tack för att du företog den besvärliga resan till St Essingen för min skull, det var emellertid mkt kärt att få träffa både dig och Gunborg innan jag for hit upp. Det är nu snart fyra veckor sen jag kom hit. Jag har det så rart o stilla här, ett eget, avskildt, stort rum med två fönster åt söder. Som huset är ett hörnhus och gatan mkt bred, har jag litet ett blick över dels några träd, lönnar, som ända tills nu skiftat i så vackra färger och dels en stor bit himmel. Fast jag nu bor i en stad, har jag dock ej känsla av att bo i en stenöken, men bortskämd, som jag är, saknar jag sjön, skogen, björken och Fallen. Men ngt måste man umbära. Här har jag ej stort mer än tjugo minuters promenad till kyrkan, men eftersom jag ej ännu orkar gå både till o från gudstjänsten, tager jag en bil på morgonen och promenerar hem. Vi ha ända till i Söndags haft Ingas o Björns lille treårige Dick här i väntan på en liten baby, som nu har kommit. Det var ett så förtjusande litet vaket o älskligt barn, uppfostradt i fullkomlig trygghet o tillit till sin omgivning. Det är riktigt tomt efter den lille rara